

BILAGA 4: Att koppla individers historia till dess historiska ram, HI.

NYCKELORD

industrialisering	elit	kolchoser
propaganda	sovjetmänniska	förföljelse, utrensning
konsumtionsvara	socialistisk realism	skenrättegång

Livet i Sovjetunionen på 1930-talet

Efter den ryska revolutionen grundades Sovjetunionen. Landet var en diktatur och en kommunistisk enpartistat med Vladimir Lenin som den första ledaren. Efter hans död år 1924 ville den nya ledaren Josef Stalin under 1930-talet **industrialisera** Sovjetunionen, genom att dra nytta av Sovjetunionens enorma naturresurser (vattenkraft, olja, metaller). Med skicklig **propaganda** lockades och övertygades tusentals människor, särskilt unga, att bege sig runt om i landet för att arbeta. Industrialiseringen framskred snabbt och gav upphov till enorma förändringar i Sovjetunionen. Gruvor, kraftverk, järnvägar och fabriker etablerades över hela landet och runt dem växte nya städer fram.

Eftersom tung industri prioriterades, rådde det brist på **konsumtionsvaror** som käll, kläder, skor. Även utvecklingen av jordbruket misslyckades, vilket ledde till matbrist. Efter revolutionen fick bönderna till en början odla och föda upp djur självständigt, men under Stalins tid etablerades **kolchoser**. Det innebar att självständiga bönder tvingades slå samman sina gårdar till statligt styrda kollektivjordbruk. Spannmål och livsmedel transporterades till städerna och till den politiska **eliten**, och maten räckte inte till för landsbygdens invånare. Många människor led av hunger och dog.

I **sovjetisk propaganda** framställdes Stalin som en god och rättvis ledare, medan **sovjetmänniskan** skildrades som en progressiv och flitig arbetare med stark vilja att arbeta för det nya samhället. Även konsten och litteraturen skulle tjäna samhället och konstnärer skulle skildra flitiga människor som prioriterade sovjetsamhällets bästa. Denna konstriktning kallades **socialistisk realism**.

Vid partikongressen för det kommunistiska partiet år 1934 talades det om att partiledaren i Leningrad, Sergej Kirov, eventuellt kunde ersätta Stalin. Stalin lät genast mörda Kirov och inledde **förföljelser** av alla människor som han misstänkte var emot honom eller anhängare till Kirov. Människor fängslades och anklagades bland annat för att vara utländska agenter eller motståndare till kommunistpartiet. Vid **skenrättegångar** tvingades de erkänna påhittade brott. Erkännanden framtvingades genom tortyr och hot mot de åtalades familj och närstående. Stalin menade att dessa **utrensningar** skulle rena det kommunistiska partiet.

Ingen gick säker, utan Stalin misstänkte alla, också nära medarbetare. De flesta hade en vän eller släkting som hade blivit dödad eller skickad till arbetsläger, vilket skapade skräck och oro. De värsta förföljelserna slutade år 1938, men diktatorn höll befolkningen i skräck fram till sin död år 1953. Miljontals människor dog i Stalins utrensningar.

<https://pixabay.com/fi/illustrations/ty%c3%b6ntekij%c3%a4-ja-kolhoosinainen-5749901/>

UPPGIFT

Välj en av följande personer. Utnyttja texten *Livet i Sovjetunionen på 1930-talet* och besvara frågorna. Uppgiften kan göras självständigt eller i par.

Aune, 19 år, fängslades i Aunus i Östkarelen år 1937. Det påstods att hon hade kritiserat sovjetmakten och spridit dåliga vanor. Aunes äldre bror Taisto hade redan tidigare hämtats mitt under skogsarbete och förts till en okänd plats. Aune hölls först i fängelse och sedan förvisades hon till Sibirien. Syskonen var amerikafinländare som tillsammans med sina föräldrar flyttat till Aunus för att delta i uppbyggandet av Karelska autonoma socialistiska sovjetrepubliken. Aune förstod inte vad hon hade gjort fel. Varför var Aune en misstänkt person under förföljelserna?

Michail Tuchatjevskij var sovjetisk militär och chef för Röda armén. Han var också känd utomlands eftersom han hade besökt Storbritannien och Tyskland. Tuchatjevskij arresterades den 22 maj 1937 anklagad för att ha konspirerat och samarbetat för [Nazityskland](#). Vid en rättegång bakom stängda dörrar dömdes Tuchatjevskij och åtta andra högt uppsatta officerare inom Röda armén till döden. Han avrättades den 12 juni 1937. Varför var det lätt att anklaga en militär befälhavare för spioneri?

Elena, 12 år, var medlem i Sovjetunionens unga pionjärer i Leningrad år 1936. Hon undrade varför flera av hennes vänner hade lämnat gruppen. Ledaren berättade att de hade hamnat under dåligt inflytande och därför inte längre kunde vara pionjärer.

Elenas farbror hade också fängslats. Farbroderns fru hade försvunnit och kusinerna hade placerats på barnhem.

I december 1936 fick Elena plötsligt höra av sin lärare att hennes egna föräldrar hade fängslats och att en kvinna vid namn Ludmila skulle komma och hämta henne.

Elena förstod ingenting. Hon hoppades att Stalin skulle få reda på dessa orättvisor. Om Stalin visste, skulle ingen fängslas utan anledning. Varför trodde Elena att Stalin skulle rätta till orättvisorna?

